

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ :

Danıştay 12. Dairesinin Anayasa Mahkemesine başvurusuna ilişkin gerekçesi aynen şöyledir :

"Anayasanın 120. maddesinin 1488 sayılı Yasa ile değişik metninde yeralan Üniversitelerin özerkliği kuşkusuz hem bilimsel hemde yönetsel özerkliktir. Anayasa Mahkemesi kararlarında belirtildiği üzere Anayasanın 120. maddesince Üniversite demek yalnız üniversite adını taşıyan kurumlar demek değildir. Temel çizgileri bakımından üniversite öğretim ve eğitimi sağlayan, üniversite diplomasına eşit değerinde diploma veren yüksek öğretim kurumlarının da adı üniversite olmasa bile Anayasa'nın 120. maddesine göre üniversite niteliğinde sayılması gerekir. Bir yüksek öğretim kurumunun Anayasanın değişik 120. maddesi kapsamına giren üniversite niteliğinde bir örgüt sayılması için kurumun benimsediği öğretim yöntemi ve özellikle onu bitirenlere sağlanan haklar ve olanaklar bakımından üniversitelere eşit durumda olması gerekmektedir. Anayasa'nın Üniversite özerkliği ile üniversitelere yönetim ve bilim özerkliğini tanınması ve Üniversitelerin kuruluşunu Devlet tekeline almasındaki gaye, toplumun etkili karar ve yürütme yerlerinde görev alacak kişilerin herhangi bir siyasal çevrenin veya yarar etkisi altında kalmaksızın yalnız çağdaş bilim gereklerine uygun biçimde yetiştirilmesidir. Bir başka deyimle toplumun kilit yerlerinde görev alarak, Ulusun geleceği üzerinde etkili işler veya işlemler yapabilecek kişilerin tarafsızlığı sağlanamamış kurumlarda yetiştirilmesinin önlenmesidir. Çünkü çağdaş batı uygarlığının ve Atatürk ilkelerinin gereği Devlet Yönetiminde her iş ve işlemde yalnız aklın ve müsbet bilimin kılavuz olmasıdır. Bu durumda toplumun kilit yerlerinde görev alacak kişileri yetiştirmek üzere kurulmuş olup yetiştirdiği kişilere bu şekil önemli yerlerde görev alma yetkisi sağlayacak diplomalar veren yüksek öğretim kuruluşları üniversite adını taşımaları bile üniversite görevi yapan ve Anayasa'nın değişik 120. maddesinin kuruluş gayesine bu madde kapsamına girmesi gereken üniversite niteliğinde yüksek öğrenim kurumları olduğu kuşkusuzdur.

1172 sayılı Yasa ile kurulan Devlet Güzel Sanatlar Akademilerinin görevlerinin başında Üniversitelere öğretim üyesi yetiştirmek gelmektedir. Nitekim davacı İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi, İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesinin kuruluşunda görev alan öğretim üyelerinin birçoğu yetiştirilmiştir. Aynı şekilde Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Ege Üniversitesi, Güzel Sanatlar fakültelerine öğretim üyesi temin etmektedir. 1883 yılında kurulmasından bu yana İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi adı geçen Üniversitelerden başka Devlet Mühendislik ve Mimarlık Akademileri, Gazi Eğitim Enstitüsü, Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu ve diğer yüksek öğrenim kurumlarına öğretim, üyesi yetiştire gelmiştir. Aynı şekilde İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi güzel sanatlar alanında, Kanunda da belirtildiği gibi Üniversite düzeyinde araştırma, öğretim ve eğitim yapmaktadır. Diğer taraftan İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi 1172 sayılı kanuna bağlı 1 ve 2 sayılı cetvellerde görüldüğü şekilde, 1- Yüksek Mimarlık Bölümü, 2- Yüksek Resim Bölümü, 3- Yüksek Heykel Bölümü, 4- Yüksek (Dekoratif Sanatlara Bölümü'nden oluşmaktadır, İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Üniversite işlevinde fonksiyonunu sürdürmektedir. 20/7/1970 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü Doktora Yönetmeliği uyarınca Akademide, lisansüstü eğitim olarak doktora yapılmakta ve yine 19/7/1970 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan yönetmelik uyarınca Resim, Heykel ve Dekoratif Sanatlar Bölümlerinde doktora eşdeğerde yeterli çalışmaları yapılmaktadır.

Esas Sayısı:1978/47

Karar Sayısı:1978/57

Bu durumda, adları Akademi olsa dahi 1172 sayılı Yasa ile kurulan yüksek öğretim kurumları Anayasanın 120. maddesi hükmü karşısında Üniversite niteliğinde bulunan birer yüksek öğrenim kurumlarıdır ve gerek kuruluşları gerekse işleyişleri Anayasanın 120. maddesi hükümlerine aykırı olamaz. 1172 sayılı Yasa uyarınca kurulan kurumların üniversite niteliğinde olduklarını kabul zorunlu bulunduğundan bu öğrenim kurumlarının sadece yönetim bakımından olsa bile Milli Eğitim Bakanlığına bağlı bulunması hiçbir zaman üniversite özerkliği ile bağdaştırılmaz.

Sonuç olarak 1172 sayılı Devlet Güzel Sanatlar Akademileri Kanununun 1. maddesindeki, üniversite özerkliğini sınırlayan ve kısıtlandıran "bilimsel" sözcüğü ile "Milli Eğitim Bakanlığına bağlı" tümcesinin ve yine 2. maddesinin birinci bendindeki "Milli Eğitim Bakanının onayı ile yapılır" tümcelerinin Anayasanın 120. maddesine aykırı olduğu iddiası ciddi görüldüğünden Anayasa Mahkemesine başvurulmasına karar verilmiştir."